

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizărilor nr. 42g/2017 și nr. 43g/2017

privind excepția de neconstituționalitate a art. 19 alin. (4) și alin. (5) din
Legea cu privire la statutul judecătorului
(inviolabilitatea judecătorului)

CHIȘINĂU

20 aprilie 2017

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Victor POPA, *judcători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *grefier*,

Având în vedere sesizările depuse la 4 aprilie 2017,
Înregistrate la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizărilor menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 20 aprilie 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 19 alin. (4) și alin. (5) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, ridicată de către avocatul Gheorghe Ulianovschi, în dosarele nr. 10-731/16 și 10-732/16, aflate pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

2. Sesizările privind excepția de neconstituționalitate au fost depuse la Curtea Constituțională la 4 aprilie 2017 de către judecătorul Anatolie Galben, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

3. Având în vedere identitatea de obiect, în temeiul articolului 43 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea a decis conexarea sesizărilor într-un singur dosar.

A. Circumstanțele litigiilor principale

4. La 15 septembrie 2016, Procurorul General interimar a dispus începerea urmăririi penale în privința lui S.G. și S.P. pentru săvârșirea infracțiunii de spălare de bani în proporții deosebit de mari, prevăzută de art. 42 alin. (5) și art. 243 alin. (3) lit. b) din Codul penal.

5. Prin ordonanțele din 21 septembrie 2016, procurorul anticorupție a dispus punerea sub învinuire a S.G și S.P.

6. La 21 octombrie 2016, avocatul Gheorghe Ulianovschi, în temeiul art. 313 din Codul de procedură penală, a contestat la judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, ordonanțele de începere a urmăririi penale din 15 septembrie 2016 și ordonanțele de punere sub învinuire din 21 septembrie 2016, solicitând anularea acestora.

7. În cadrul ședințelor de judecată, avocatul Gheorghe Ulianovschi a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate asupra modului de

aplicare a prevederilor art. 19 alin. (4) și alin. (5) din Legea cu privire la statutul judecătorului.

8. Prin încheierile din 7 decembrie 2016, instanța de judecată a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizărilor în adresa Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 114 Înfăptuirea justiției

„Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.”

Articolul 116 Statutul judecătorilor

„(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

[...]”

Articolul 124 Atribuțiile și structura [Procuraturii]

„(1) Procuratura reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor, conduce și exercită urmărirea penală, reprezintă învinuirea în instanțele judecătorești în condițiile legii.

[...]”

[Art.124 alin. (1) în redacția Legii nr. 1115 din 5 iulie 2000, în vigoare din 28 iulie 2000)

Articolul 124 Procuratura

„(1) Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, ce contribuie la înfăptuirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și statului prin intermediul procedurilor penale și al altor proceduri prevăzute de lege.

[...]”

[Art. 124. alin. (1) în redacția Legii nr.256 din 25 noiembrie 2016, în vigoare din 29 noiembrie 2016]

10. Prevederile relevante ale Legii nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului (republicată în M. O., 2013, nr. 15-17, art. 63) sunt următoarele:

Articolul 19 Inviolabilitatea judecătorului

„[...]”

(4) Urmărirea penală împotriva judecătorului poate fi pornită doar de către Procurorul General sau prim-adjunctul, iar în lipsa acestuia de către un adjunct în temeiul ordinului emis de Procurorul General, cu acordul Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile Codului de procedură penală. În cazul săvârșirii de către judecător a infracțiunilor specificate la art.243, 324, 326 și 330² ale Codului penal al Republicii Moldova, precum și în cazul infracțiunilor flagrante, acordul Consiliului Superior al Magistraturii pentru pornirea urmăririi penale nu este necesar.

(5) Judecătorul nu poate fi reținut, supus aducerii silite, arestat, percheziționat fără acordul Consiliului Superior al Magistraturii. Toate acțiunile procesuale în privința judecătorului, cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă, pot fi efectuate numai după emiterea ordonanței de pornire a urmăririi penale, cu respectarea garanțiilor instituite de normele constituționale și actele internaționale. Acordul Consiliului Superior al Magistraturii nu este necesar în caz de infracțiune flagrantă.

[...]"

11. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în M.O., 2013, nr. 248-251, art. 699) sunt următoarele:

Articolul 274

Începerea urmăririi penale

„1) Organul de urmărire penală sau procurorul sesizat în modul prevăzut în art.262 și 273 dispune în termen de 30 de zile, prin ordonanță, începerea urmăririi penale în cazul în care, din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor de constatare, rezultă o bănuială rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune și nu există vreuna din circumstanțele care exclud urmărirea penală, informând despre aceasta persoana care a înaintat sesizarea sau organul respectiv.

[...]"

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

12. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că ordonanțele de începere a urmăririi penale și ordonanțele de punere sub învinuire în privința judecătorilor S.G. și S.P. nu se bazează pe probe concrete, ci pe presupunerile procurorului anticorupție.

13. Astfel, autorul excepției consideră că practica de aplicare a art. 19 alin. (4) și alin. (5) este contrară dispozițiilor art. 114, art.116 alin. (1), art. 120, art. 124 alin. (1) din Constituție și art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizărilor privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea constată că sesizările privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicate de către avocatul Gheorghe Ulianovschi, în dosarele nr. 10-731/16 și 10-732/16, aflate pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

sunt formulate de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

17. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

18. În Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, Curtea a statuat că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii anumitor condiții, **inclusiv dacă obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție și dacă nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.**

19. În speță, deși prin încheierile Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, se solicită exercitarea controlului constituționalității art. 19 alin (4) și alin. (5) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, Curtea constată că autorul excepției **de facto solicită controlul asupra modului de aplicare** de către procuror a normelor care reglementează începerea urmăririi penale în privința judecătorilor, **fără a contesta anumite prevederi legale în raport cu dispozițiile constituționale.**

20. Astfel, Curtea observă că întreaga motivare a sesizărilor se încadrează în sfera unei problematice care excedează controlului de constituționalitate. Or, verificarea ordinii de pornire a urmăririi penale sau existența unor circumstanțe care exclud urmărirea penală intră în competența instanțelor de judecată, investite prin lege cu atribuții de control judecătoresc, fiind aspecte inerente desfășurării justiției. A proceda altfel ar însemna implicarea instanței de contencios constituțional în competența instanțelor de drept comun.

21. Totodată, Curtea menționează că prevederile art. 19 alin (4) și alin. (5) din Legea cu privire la statutul judecătorului au fost supuse controlului de constituționalitate, instanța de contencios constituțional pronunțând, în acest sens, Hotărârea nr. 22 din 5 septembrie 2013 și Hotărârea nr. 26 din 11 noiembrie 2014.

22. În hotărârile menționate Curtea a statuat că principiul constituțional al independenței judecătorilor implică principiul *responsabilității*. Independența judecătorului nu constituie și nu poate fi interpretată ca o putere discreționară a acestuia sau o piedică în calea angajării răspunderii sale penale, contravenționale sau disciplinare în condițiile legii (HCC nr. 22 din 5 septembrie 2013, §89).

23. De asemenea, Curtea a reținut că, reieșind din normele procesuale penale, pornirea unei cauze penale în conformitate cu legislația în vigoare, când rezultă o bănuială rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune și nu există vreuna din circumstanțele care exclud urmărirea penală și infracțiunea a fost săvârșită de către un judecător, **răspunderea penală pentru infracțiunea săvârșită nu este un act de intervenție în activitatea și**

independența judecătorilor, ci un proces legal de tragere la răspundere pentru ilegalitatea comisă (HCC nr. 22 din 5 septembrie 2013, §75).

24. Curtea a conchis că pornirea urmăririi penale determină, potrivit art. 274 din Codul de procedură penală, ***emiterea unui act procedural motivat privind săvârșirea unei infracțiuni*** (HCC nr. 22 din 5 septembrie 2013, §103).

25. În temeiul celor expuse *supra*, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate este vădit nefondată și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) și e) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibile* sesizările privind excepția de neconstituționalitate a articolului 19 alineatul (4) și alineatul (5) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, ridicate de către avocatul Gheorghe Ulianoschi, în dosarele nr. 10-731/16 și 10-732/16, aflate pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

Chișinău, 20 aprilie 2017

DCC nr. 39

Dosarul nr. 42g/2017 și 43g/2017